

Kestävien elämäntapojen kiihdyttämö Nurmijärvi 2024

Loppuraportti

Kestävien elämäntapojen kiihdyttämö

Nurmijärvi 2024

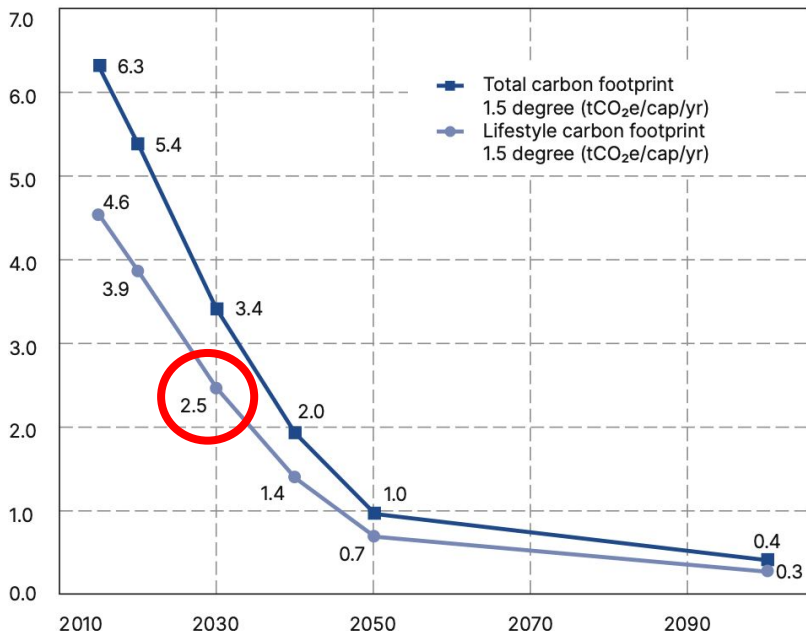
- 1,5 asteen elämäntavat
- Kiihdyttämön kulku
- Hiilijalanjälkitulokset
- Valitut teot
- Toiveet muille tahoille
- Keskustelut kokeilujaksosta ja tulevaisuudesta

1,5 asteen elämäntavat

Hiili(jalanjälki)budjetti

Carbon Footprint Budget (tCO₂e/cap/yr)

Lähde: Akenji et al. 2021
hotorcool.org/1-5-degree-lifestyles-report

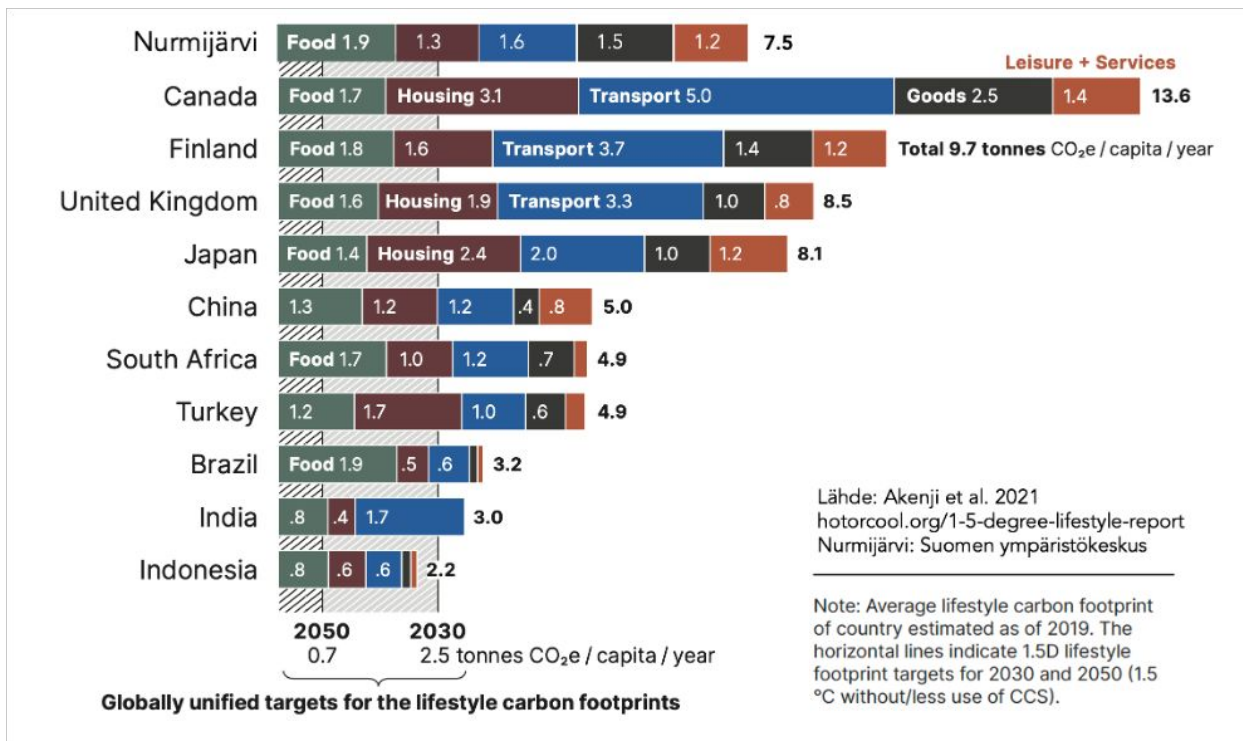
IPCC:n 6. arviointiraportin viestejä

- Ilman muutoksia kulutuksessa ja elämäntavoissa ei enää saavuteta Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maan pinnan lämpenemistä 1,5 asteeseen
- Jokaisella teolla on väliä, koska jo 2° on niin paljon pahempi kuin 1,5°

Note: Global total emission budget was calculated as a mean of "A2" scenario from Ranger et al. (2012) and "Low Non-CO₂" and "All Options" scenarios from Van Vuuren et al. (2018) for 1.5D Scenario. The emission budget was divided by population projections from United Nations (2017) and multiplied by the household footprint share estimated by Hertwich and Peters (2009) to estimate lifestyle carbon footprint budget.

Elämäntapojen hiilijalanjälki

Nykytilanne ja tavoitteet 2030 & 2050

Kiihdyttämön kulku

Kiihdyttämön aikataulu

Kiihdyttämö järjestettiin kahdessa ryhmässä eli ikään kuin kahtena kiihdyttämönä. Tämä raportti esittelee tulokset molempien ryhmien yhteisinä.

Hae mukaan kiihdyttämöön!

Haku auki
11.12.2023–8.1.2024
ja 15.1.–1.3.2024

Jalanjäljet

Hiilijalanjäljen
mittaaminen
verkkotyökalun avulla
2.-19.1.2024 ja
6.–20.3.2024

Tiekarttatyöpaja

Oma suunnitelma
kestävään
elämäntapaan
23.1.2024 ja
27.3.2024

Kokeilujakso

Suunnitelmaan
valittujen tekojen
kokeileminen omassa
arjessa
27.1.-24.2.2024
31.3.–28.4.2024

Tulevaisuustyöpaja

Keskustelu tuloksista,
kokemuksista ja
kestävän arjen
mahdollistamisesta?
5.3.2024 ja
7.5.2024

Mukana Nurmijärven kiihdyttämössä

EST. 1558

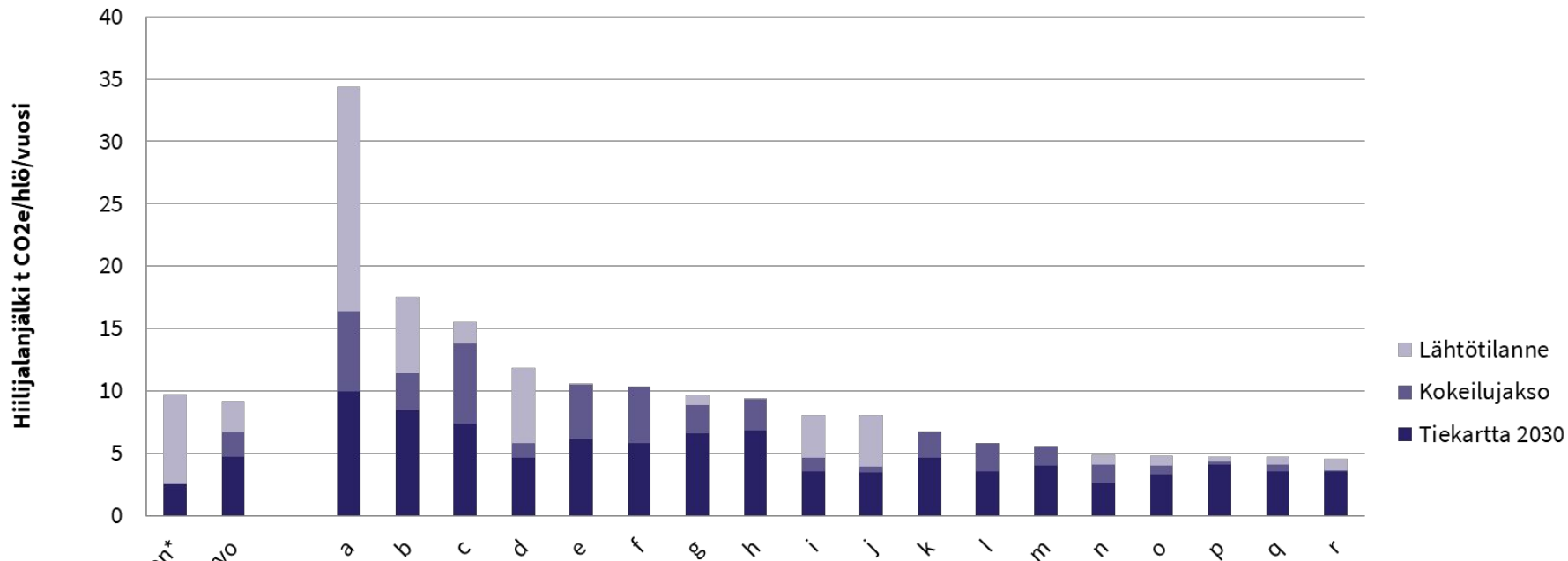
KRANNI

Nämä yritykset tarjosivat osallistujien käyttöön kestäviä elämäntapoja tukevia tuotteita ja palveluita: riisiä korvaavia viljatuotteita, kausilippuja bussiin, sähkömittareita sekä energia- ja jäteneuvontaa.

Hiilijalanjälkitulokset

Osanottajien hiilijalanjäljet projektin eri vaiheissa (ryhmät 1 ja 2 – 18 kotitaloutta, 54 henkilöä)

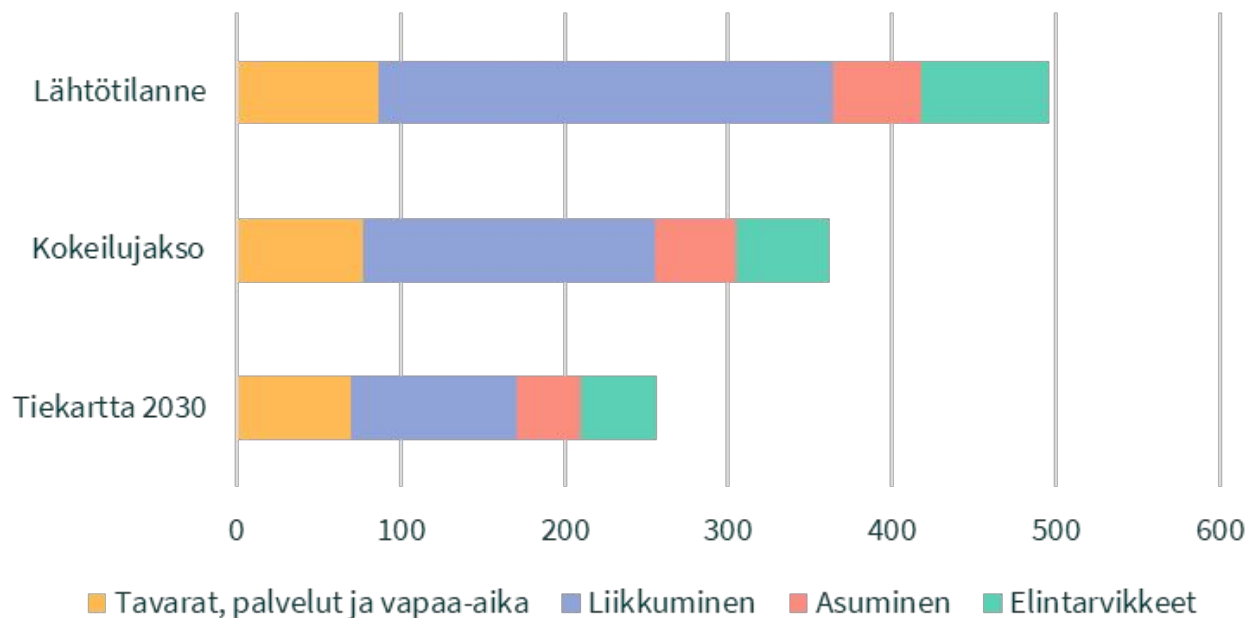
* Keskivertosuomalaisen "Tiekartta 2030" vastaa 1,5 asteen tavoitteen mukaista tasoa (2,5 t CO₂e / hlö / vuosi)

Keskivertosuomalainen*
Kiihdyttämön keskiarvo

Osanottajien yhteenlasketut hiilijalanjäljet (ryhmät 1 ja 2 – 18 kotitaloutta, 54 henkilöä)

Hiilijalanjälki, tonnia CO₂e / v

Kokeilujakson tekojen vaikutus:

vaikutus:

yhteensä

-11 t CO₂e/kk, mikä vastaa

-2,5 t CO₂e/henkilö/vuosi

Kuinka paljon osallistujat pudottivat yhdessä kokeilujaksolla?

134 t

CO₂e / vuosi

Tämä vastaa 14 keskivertosuomalaisen elämäntavan hiilijalanjälkeä ja 19 keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen vähennystarvetta vuoteen 2030.

Kuinka paljon osallistujat aikoivat pudottaa vuoteen 2030 mennessä?

239 t

CO₂e / vuosi

Tämä vastaa 25 keskivertosuomalaisen elämäntavan hiilijalanjälkeä ja 34 keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen vähennystarvetta vuoteen 2030.

Jos kaikki nurmijärveläiset vähentäisivät hiilijalanjälkiään kokeilujakson tekojen verran (-2,5 t CO₂e / henkilö / vuosi)

-113 000 t

CO₂e / vuosi

Se vastaa

79 %

kunnan päästövähennys-
tavoitteesta
2021-2035

HUOM: Kunnan päästötavoitteet lasketaan kunnan alueen päästöistä, kun taas kotitalouksien hiilijalanjäljet kattavat kulutettujen tuotteiden ja aktiviteettien koko elinkaaren aikaiset, eli myös Nurmijärven ulkopuolella aiheutuvat päästöt. Luvut eivät siten ole täysin vertailukelpoisia, mutta ne kertovat kuitenkin kotitalouksien toimenpiteiden suuruusluokasta ja merkittävydestä.

Osallistujien valitsemat teot

Mitä ilmastotoekoja osallistujat valitsivat vuoteen 2030 ulottuviin suunnitelmiinsa

Asuminen, TOP 3

Tarkkailen sähkönkulutustani (6)

Huomioin valmiustilan virrankulutuksen (6)

Tilkitsen lämpövuodot ja remontoin ikkunat (6)

Tuotteet, palvelut ja vapaa-aika, TOP 3

Annan lahjaksi tarpeellista (8)

Sijoitan säästyneet rahat vihreästi (7)

Suosin ympäristömerkittyjä tuotteita (3)

Liikkuminen, TOP 4

Kuljen lyhyet matkat lihasvoimin (6)

Kuljen lyhyet matkat lihasvoimin (4)

Matkustan harvemmin ja olen perillä pidempään (3)

Vaihdan sähköautoon (3)

Elintarvikkeet, TOP 6

Syön useammin kasvisruokaa (11)

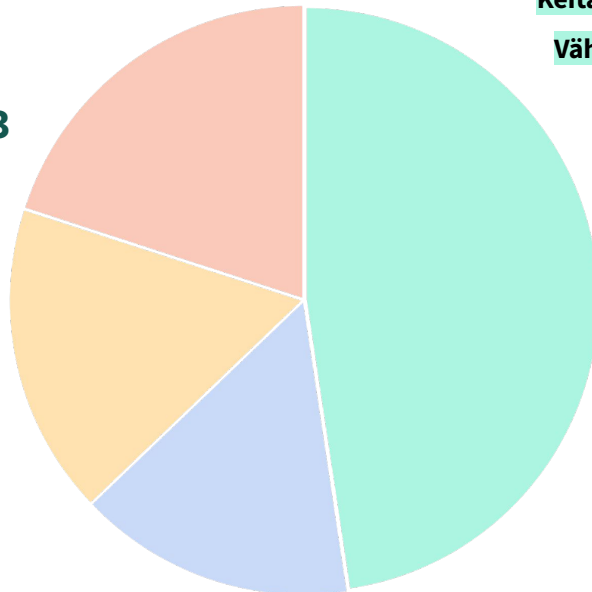
Keitän ja juon vähemmän kahvia (11)

Vähennän ruokahävikkiä kotona (7)

Syön kohtuudella (6)

Seuraan ostoslistaa (6)

Ostan hävikkiruokaa (6)

Mitä ilmastotoikoja osallistujat kokeilivat heti

Elintarvikkeet TOP 7

Syön useammin kasvisruokaa (9)

Keitän ja juon vähemmän kahvia (7)

Ostan hävikkiruokaa (7)

Syön kohtuudella (5)

Vähennän ruokahävikkiä kotona (4)

Vaihdan punaisen lihan kalaan tai kanaan (4)

Seuraan ostoslistaa (4)

Liikkuminen TOP 2

Kuljen lyhyet matkat lihasvoimin (5)

Matkustan harvemmin ja olen perillä pidempään (2)

Asuminen, TOP 2

Huomioin valmiustilan virrankulutuksen (7)

Tarkkailen sähkönkulutustani (4)

Tuotteet, palvelut ja vapaa-aika, TOP 5

Annan lahjaksi tarpeellista (6)

Pidennän vaatteiden käyttöikä (4)

Kun ostan, ostan laatua (4)

Lajittelen ja kierrätän paremmin (2)

Suosin ympäristömerkittyjä tuotteita (2)

Raportoinnissa vapaasti ilmoitettuja kokeiluja

Näitä tekoja osallistujat olivat kokeilleet ja raportoineet niiden lisäksi, joita he olivat valinneet kokeiltavaksi jo palapelityöpajassa. Näiden tekojen vaikutuksia emme pystyneet laskemaan hiilijalanjälkituloksiin, koska tekojen laajuutta ei ollut mahdollista arvioida ilman kohtuutonta raportointivaivaa osallistujille.

Pikku kauppareissut tehty kävellen

**Olen kiinnittänyt huomiota autoiluun,
hoidan asioinnit työmatkalla**

Liikkuminen

**Talvisäilöstä viritetty polkupyörä liikkumista
varten korvaamaan automatkoja**

Valittu bussi oman auton sijaan siirtymissä

Hyödynsin kimppekyytejä ja tarjosin itse kimppekyytiä

**Toimistopäivien matkustus tapahtuu pääsääntöisesti aina
bussilla/julkisilla. Säästöä per päivä 75km.**

Mies lopetti kahvin juonnin, itse juon 2-3 kuppia päivässä

Ollaan ostettu ResQ-apista ruokaa ja kaupasta hävikkiruokaa

Ollaan syöty 1-4 kertaa viikossa kasvisruokaa

Syödään enemmän riistaa kaupan punaisen lihan sijaan

On pienennetty ruoka-annoksia ja vältetty hävikkiä

Elintarvikkeet

Vaihdettu enemmän maitotuotteita kauramaidoksi

**Suositaan enemmän kalaa, syödään
kasviksia ja kasvisruokaa enemmän**

Raportoinnissa vapaasti ilmoitettuja kokeiluja

Asuminen

Sisälämpötilaa laskettu ja muutettu kovien pakkasjaksojen ja lauhempien säiden mukaan

Leivinuunnissa hyötylämmöllä tehty ruokaa mahdollisimman usein nyt lämmityskaudella

Laturit yms. pois seinästä kun ei tarvita niitä

I tried to ask directly about the gift, and the contents were given with the possibility of long-term use in mind

Lajittelen pahvit, metallit, patterit, pullot.

Pitäisi kokeilla muovin kierrätystä ja biojäte on tulossa.

Olen korjannut rikkinäisiä vaatteita sekä upcyclannut käyttämättömiä

Ei ole liiemmin ostettu mitään turhaa

Vapaa aikaa vietetty kotona tai lähiseutumatkailulla.

Mietin ostosten tarpeellisuutta ennen ostopäätöstä.

Retkeilyä luonnossa ja samalla roskien siivoamista luonnosta

Olen tarkkaillut tuotteiden ympäristömerkkejä ja suosinut niitä sekä kotimaisia ja lähellä tuotettuja

Kävin värianalyysissa. Vähentää huomattavasti uusien vaatteiden hankkimista.

Tuotteet, palvelut ja vapaa-aika

Kierrätän vaatteet sekä ostan käytettynä. Vain parit kengät kautta kohden.

Postilaatikkoon laitoimme mainoksien kieltotarran

Toiveet muille tahoille työpajojen päätteeksi

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Liikkuminen

Joukkoliikenne sujuvammaksi, tiheämmäksi ja/tai edullisemmaksi (15)

Laajempi ja parempi pyörätieverkosto (2)

Lainapyöriä tai kaupunkipyöriä (4)

Yhteiskäyttöautoja (3)

Tteiden parempi ylläpito, myös yksityisteiden (2)

Enemmän latauspisteitä sähköautolle

Enemmän viheralueita ja reittejä (2)

Työsuhdepyörien hankinnassa tukeminen

Paremmat joukkoliikenteen yhteydet muihin kaupunkeihin (2)

Konkreettisia ehdotuksia

- Joukkoliikenne toimivaa Hyvinkää - Nurmijärvi. Ainoastaan aamuvuoro ennen klo 7:ää ei toimi.
- Vähentäisin yksityisautoilua, jos Nurmijärvi - Uotilan koulu välillä kulkisi bussi klo 19
- Lepsämä-Klaukkala-Helsinki -väli julkinen liikenne paremmaksi
- Riittävän tiiviisti kulkevat liittymäkuljetukset kirkonkylän ja Kivistön välillä. Nyt surkeat yhteydet ja huono yhteisöllisyys yhteisen hyvän sijaan
- Lepsämäntien kävelytielle pikimetsän kohdalla parempaa valaistusta, jotta lapsi uskaltaa liikkua kävelen/pyörällä myös pimeällä.
- Rajamäessä alkaa työvuoro klo 7, Rökystä 1. bussi aamulla vasta noin 6.55 eli olisin noin klo 7.30 aloittamassa työtä vaatteiden vaihdon jälkeen
- Teemaviikko työmatkakuljetuksesta julkisilla
- Säästyneiden rahojen sijoittaminen vihreästi
- Yhteisiä kimppakyytejä esim. lasten harrastuksiin
- Kunnan kaikki autot sähköautoja
- Sähköbusseja paikallisliikenteeseen ja yhteistyötä HSL: n kanssa
- Perttulasta pyörätie Nurmijärvelle !!

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Asuminen

Tarkempaa tukea ja ohjeistusta sähkönkulutuksen vähentämiseen ja kiinteistöjen energiätehokkuuden parantamiseen (opastukset, optimoinnit) (2)

Konkreettisia ehdotuksia

- Nurmijärven Sähkön sopimushinnat tolkullisiksi. P.S. joko on Jäniksenlinnan aurinkovoimapuiston vuokrasopimukset ovat edenneet?
- Hyvitys vesilaskuihin, mikäli pääsee kulutuksessa tietyn m³-luvun alle
- Nurmijärven sähköltä uusiutuvaa energiaa

Tuotteet, palvelut ja vapaa-aika

Kirjastoihin lisää lainattavia työkaluja (2)

Panostusta kierrätysasioihin, sis. tiedotus, keräyspisteet, siisteys, kirppistapahtumat (4)

Nurmijärvelle kierrätyskeskus (4)

Ilmainen korjauspaja (2)

Palvelut (esim. vapaa-aika) ihmisten luo (2)

Konkreettisia ehdotuksia

- Ilmastomessut esim Rajamäen kyläpäivien yhteyteen
- Kunnan materiaalitori erilaisten hyödykkeiden vaihdattaa-alustaksi. Samaan kimppekyydit yms.
- Kunnalta tukea, mikäli käyttää paikallisen toimijan ekologisia palveluja

Elintarvikkeet

Viljelijöiden tukeminen luomutuotantoon siirtymisessä

Lähiuokatori / Reko-rinki (3)

Hävikkiruoan vähentäminen (2)

Kasvisruokaa ja lähiruokaa tarjolle (3)

Konkreettisia ehdotuksia

- Kunnan tilaisuuksiin vain luomua ja kasvisruokaa (2)
- Koulujen hävikkiruoan myynti tai lahjoitus vaatimukseksi

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Muut

- Runsaasti lisätiedotusta, esim. Kotitalouksien arjen teoista ja niiden vaikutuksista (3)
- Kunta voisi kertoa näkyvämmiin käynnistämistä ilmastotiekarttaohjelmasta ja olisi voinut haastaa siihen laajemmin myös kuntalaisia mukaan. Ihmisille on tärkeää kokea olevansa mukana vaikuttamassa. Veronmaksajien ja kuluttajien voimaa ei kannata väheksyä.
- Tämmöinen helppo toive/ideakanava pysyväksi työkaluksi (2)
- Ympäristötempaus lapsille ja nuorille, markkinointi, suunnittelu, palkinto ympäristöteoista
- Nurmijärven kannalta toivoisin sitä, että jos matkailua halutaan edistää, tehdään se kestävästi ja ympäristö huomioiden!

Positiiviset palautteet

Olen työskennellyt Nurmijärven kunnalla 2013-2014 ja olin tyytyväinen kunnan pitämään uusien työntekijöiden tutustuttamiseen niin kunnasta kuin suunnitelmista. Vielä en ole ennättänyt katsomaan prosyyreita, joita silloin sain. Mutta nyt 2023 palatessani työntekijäksi kuntaan vaikuttaa koulutuksen perusteella tavoitteiden toteutuneen. Tämä ilahdutti minua suuresti hiilijalanjälki pohdinnan perusteella. Nämä arvot kuuluvat omiin arvoihini ja myös tulevaisuuden suunnitelmiini.

Työskentelen varhaiskasvatuksessa ja minua ilahduttaa myös henkilökunnan motivoituminen hiilijalanjäljen pienentäminen omalta osaltaan. (Hiilijalanjäljen konkreettinen tulos hämmästytti minua). Paljon tehdään töitä neuvomalla lapsia energiaystävällisempään suuntaan.

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Liikkuminen

Kattava latausverkosto sähköautoille

Koiraystävällisiä automalleja

Paremmat julkiset kulkuyhteydet naapurikunnista Nurmijärvelle (2)

Uudet KIMPPAKYYTI-sovellukset

Konkreettisia ehdotuksia

- Korsisaari: toivoisin joustavampaa lippuyhteistyötä työsuhdelippuihin, esim. Epassin käytön mahdollisuus

Asuminen

Taloyhtiö: Aurinkopaneelit katolle

Hyviä älytarjouksia

Taloyhtiö mukaan lämpövuotojen torjuntaan

Uusiutuva energia edullisemmaksi

Tuotteet, palvelut ja vapaa-aika

Edullisempia kirppiksiä, joissa hyvälaatuisempia tuotteita (2)

Ympäristöystävälliset vaihtoehdot edullisemmiksi (2)

Luontaisia tuotteita enemmän myyntiin

Lähituottajien “kauppahalli”

Enemmän kulttuuria lähelle

Vähemmän pakkausmateriaalia myytäviin tuotteisiin (3)

Konkreettisia ehdotuksia

- Luomupassit/lähituotantopassit -> bonarit -> menekin kasvattaminen kannustavalla tavalla
- Velvoitus tarjota korjauspalveluita tuotteille
- Suosin vastuullisia palveluita, mutta miten vastuullisuus näkyy yrityksessä? Ei aina selvää
- Pankki / Nordnet ”vihreät rahastot”, joiden ympäristöystävällisyys kerrottu selkeästi ja luotettavasti

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Elintarvikkeet

Panostus tuoreiden kasvien ja hedelmien laatuun, hintaan ja saatavuuteen (5)

Hävikkiruoka halvemmaksi aikaisemmin ja paremmin tarjolle (5)

Enemmän luomua, osittain myös halvemmalla (4)

Panostus kasvisruokavaihtoehtoihin, etenkin terveellisiin (3)

Ruokakassien kotiin tilaaminen halvemmaksi ja yleisemmäksi, erityisesti LIDL (4)

Kalaa edullisemmin (2)

Enemmän lähiruokaa kauppoihin (2)

Parempaa kierrätystä

Konkreettisia ehdotuksia

- Lähikauppojen yhteyteen lähituottajien tarjontaa vaikka torityyppisesti
- Kasvisruokareseptien ja “kauppakassien” tarjoamista asiakkaille

- Hävikkiruokaa myyntiin nettikauppaan/kotikuljetuksiin
- Reko kiertäisi kirkonkylän torin
- Lähikaupassa voisi olla näkyvillä kasvisruokaohjeita ja lähiruokatuotteet voisivat olla näkyvämmiin esillä
- Pullojen yms (patterit) kierrätys kotiin kuljetuksen yhteyteen
- Kannustakaa ihmisiä käyttämään omia ruokakasseja

Muut

- Paikallislehti voisi antaa ilmaista mainostilaa ekologisille ilmoituksille
- Toimenpide-ehdotuksista toteutukseen
- Lisää tietoa yrityksiltä
- Krannin tila: en tiedä, mistä tuotteitanne saa Klaukkalassa! (En ole aktiivisesti kyllä edes etsinyt – kiitos tuotelahjasta, ilo kokeilla 😊)
- Tiedottamista, ohjeita ja neuvontaa lisää. Esim. Yrityksillä voisi olla velvoite neuvoa käyttämään heidän tuotteita tai palveluita ekologisesti. Ilmastoystävällinen toiminta pitää tehdä helpoksi

Työpajojen päätteeksi esitetyt toiveet

Tiedotus

- Ilmastotekoja kannattaisi mainostaa myös taloudellisen säästön muodossa kotitalouksille
- Suosisin vastuullisia palveluita enemmän jos niille olisi selkeä yksi luotettava standardi
- parempaa tiedotusta siitä, miten jokainen voi vaikuttaa hiilijalanjälkeensä ja kannustusta tähän asiaan (2)

Tukia ja verohelpotuksia

- tukea kiinteistöjen energiatehokkuuden parantamiseen (3)
- tukea sähkö-/hybridauton hankintaan (5)
- Tukea sähköpyörien hankintaan
- Vihreän siirtymän helpottaminen kaikin puolin (2)
- julkisten liikenneyhteyksien tukeminen (3)
- Tukea lämmitysjärjestelmän vaihtoon (3)
- Tukea aurinkopaneelien hankintaan
- Tukea suomalaisille kalastajille
- luomu- ja lähituotannon vero alas (3)
- Verokevennyksiä maalämmöllä varustetuille taloille

Lainsäädäntö

- Temu yms Kiinarihkaman tuontikielto
- Tavaroiden parempi uudelleen käyttö ilman byrokratiaa (esim. Valtion laitokset joutuvat heittämään roskeen täysin käyttökelpoista)
- Enemmän tee-se-itse mahdollisuuksia (vähemmän regulaatiota)
- Kalastusluvut pois pienkalastajilta

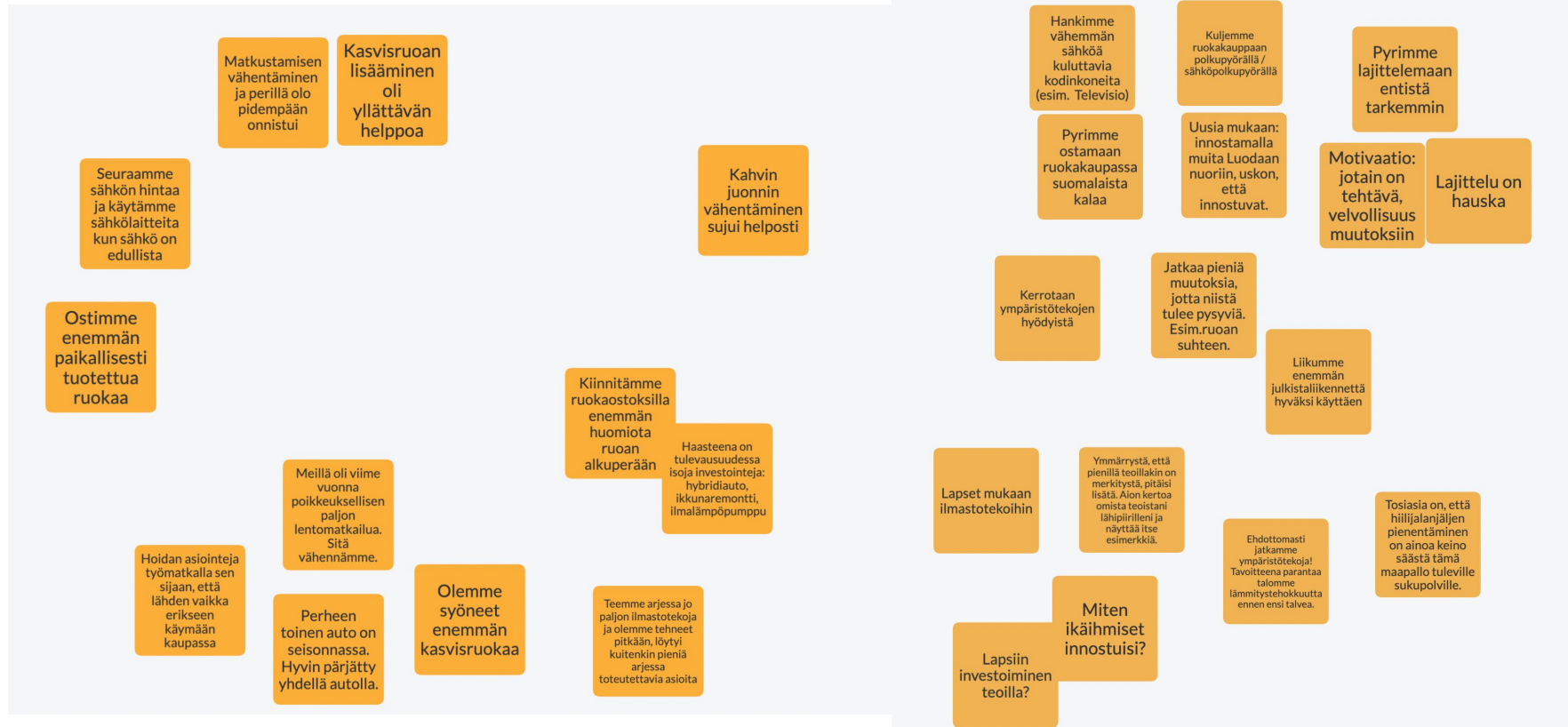
Muut

- Lisää ydinvoimaa
- julkisen liikenteen käyttö sujuvammaksi rajojen yli liikuttaessa
- Yritysten kannustaminen etätyöskentelyyn
- Raideliikenne Nurmijärvelle
- VR joustavaksi ja edulliseksi tavaksi, alehintaan tyhjät paikat
- Nuoret mukaan suunnitteluun ja toteutukseen
- EU-regulaatiota liittyen roskaelektronikkaan
- Ihmisille kannustimia ekologisten valintojen toteuttamiseen (2)
- Kotimaan matkailukohteisiin enemmän panostusta

Keskustelut kokeilujaksosta ja tulevaisuudesta

Kokemuksia kokeiluista: Mitkä kokeilut sujuivat erityisen hyvin, mikä tuotti haasteita?

D-mat

Tulevaisuustyöpaja 2. Kokemuksia kokeiluista: Mitkä kokeilut sujuivat erityisen hyvin, mikä tuotti haasteita?

D-mat

Tulevaisuustyöpaja 2. Kokemuksia kokeiluista: Mitä seuraavaksi, mikä motivoi jatkamaan? Miten muut saataisiin mukaan?

D-mat

Kiitos yhteistyöstä!

D-mat oy

Michael Lettenmeier

Jari Kolehmainen

Anri Liikamaa

Ursula Rinta-Jouppi

etunimi@d-mat.fi

www.d-mat.fi

www.ilmastopalapeli.fi

040 54 12 876